

Zpráva o výsledcích dotazníku mezi studujícími s ukončeným studiem bez absolvování v roce 2022

I. Základní informace

Cílem tohoto dotazování je lépe porozumět příčinám studijní neúspěšnosti a na tomto základě přijímat opatření, která efektivněji napomohou jejímu snižování. Sběr dat probíhá prostřednictvím informačního systému STAG. Automaticky je zasílán odkaz na dotazník všem studujícím, kteří zanechají studia, a těm, kteří mají studium ukončeno z důvodů nesplnění podmínek vyplývajících ze studijního a zkušebního řádu.

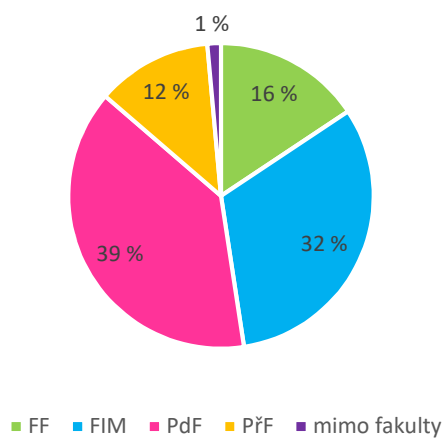
Dotazník byl na UHK spuštěn v červenci 2020, vzhledem k technickým problémům nastala jeho plná funkčnost v září 2020. Cyklus dotazování byl ukončen s koncem roku 2020 a za rok 2020 byly zpracovány první výsledky této pilotní fáze. V roce 2021 byla anketa poprvé spuštěna po celý kalendářní rok. V kalendářním roce 2022 dotazování pokračovalo, byla však dílčím způsobem upravena podoba dotazníku a nabídka možných odpovědí. Tato zpráva přináší výsledky za rok 2022, a to částečně také v návaznosti na výsledky a zjištění z předchozího roku.

II. Údaje k účasti

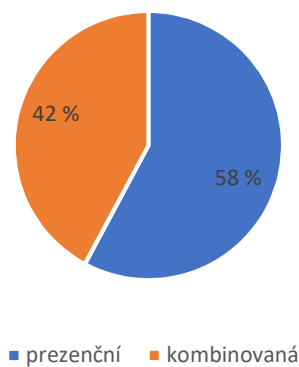
Dotazník odeslalo celkem 351 respondentek a respondentů, což je o 60 méně než v předchozím roce. Mezi výstupy ve STAG není evidence počtu oslovených studujících, proto nelze spočítat návratnost dotazníku.

Největší počet respondentů byl z Pedagogické fakulty (PdF) (136), následovali respondenti z Fakulty informatiky a managementu (FIM) (112), z Filozofické fakulty (FF) (55), z Přírodovědecké fakulty (PřF) (43) a ze studií zapsaných mimo fakulty (5) (tedy studujících Ústavu sociální práce, jejichž studium nyní zajišťuje FF). Většina odpovídajících studovala v prezenční formě studia (203), zatímco v kombinované formě studovalo 148 respondentů a respondentek. Nejvíce odpovídajících studovalo bakalářské studium (287), následovalo navazující magisterské studium (39), magisterské studium (22) a doktorské (3).

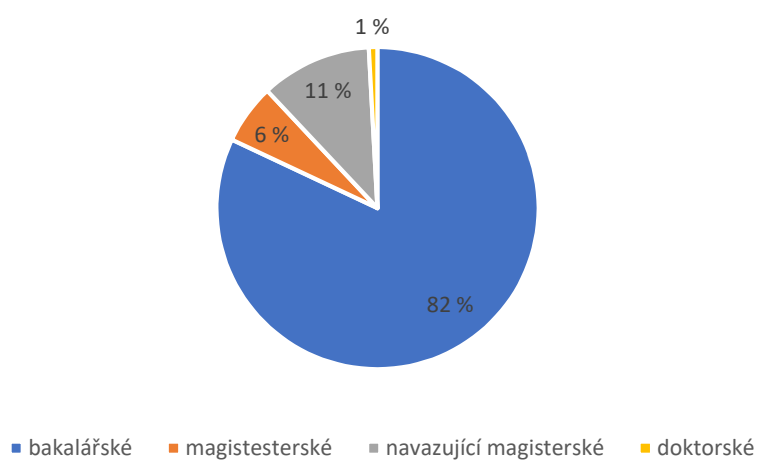
Respondenti dle fakult

Respondenti dle formy studia

Respondenti dle typu studia

III. Podoba dotazníku

V dotazníku je uvedeno několik tvrzení, u nichž respondenti vybírají z odpovědí rozhodně souhlasím / spíše souhlasím / spíše nesouhlasím / rozhodně nesouhlasím, a to v závislosti na tom, jak vnímají vliv daného tvrzení na ukončení jejich studia na UHK. V porovnání s předchozím rokem došlo k úpravě odpovědí, neboť doposud respondenti mohli vybírat jen z ano / ne.

V roce 2022 byla zařazena následující tvrzení:

- Absolvovat vysokou školu k ničemu nepotřebuji.
- Dostatečně jsem si neohlídal/a pravidla a podmínky studia.
- I když jsem se ke studiu zapsal/a, vlastně jsem tento program moc studovat nechtěl/a.
- Nevyhovovalo mi studovat na UHK.
- Studium bylo příliš časově náročné a nezvládal/a jsem ho skloubit s osobním životem, zaměstnáním apod.
- Studium bylo příliš obsahově náročné.
- Vliv měly finanční důvody.
- Vliv měly rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody.
- Výuka mi nepřipadala dostatečně kvalitní.
- Zvolený studijní program nesplnil moje očekávání (vzhledem k jeho obsahu a budoucí profesi).
- Vliv měla situace ovlivněná epidemií covidu-19.
- Vliv měly jiné (výše neuvedené) důvody.

Poslední dvě tvrzení byla zařazena pro rok 2022 nově, všechny předchozí výroky byly stejné jako v roce 2021.

Součástí dotazníku je poté otázka s textovou odpovědí: Mohla Vám univerzita v něčem pomoci, abyste studium úspěšně dokončil/a? Pokud ano, jak?

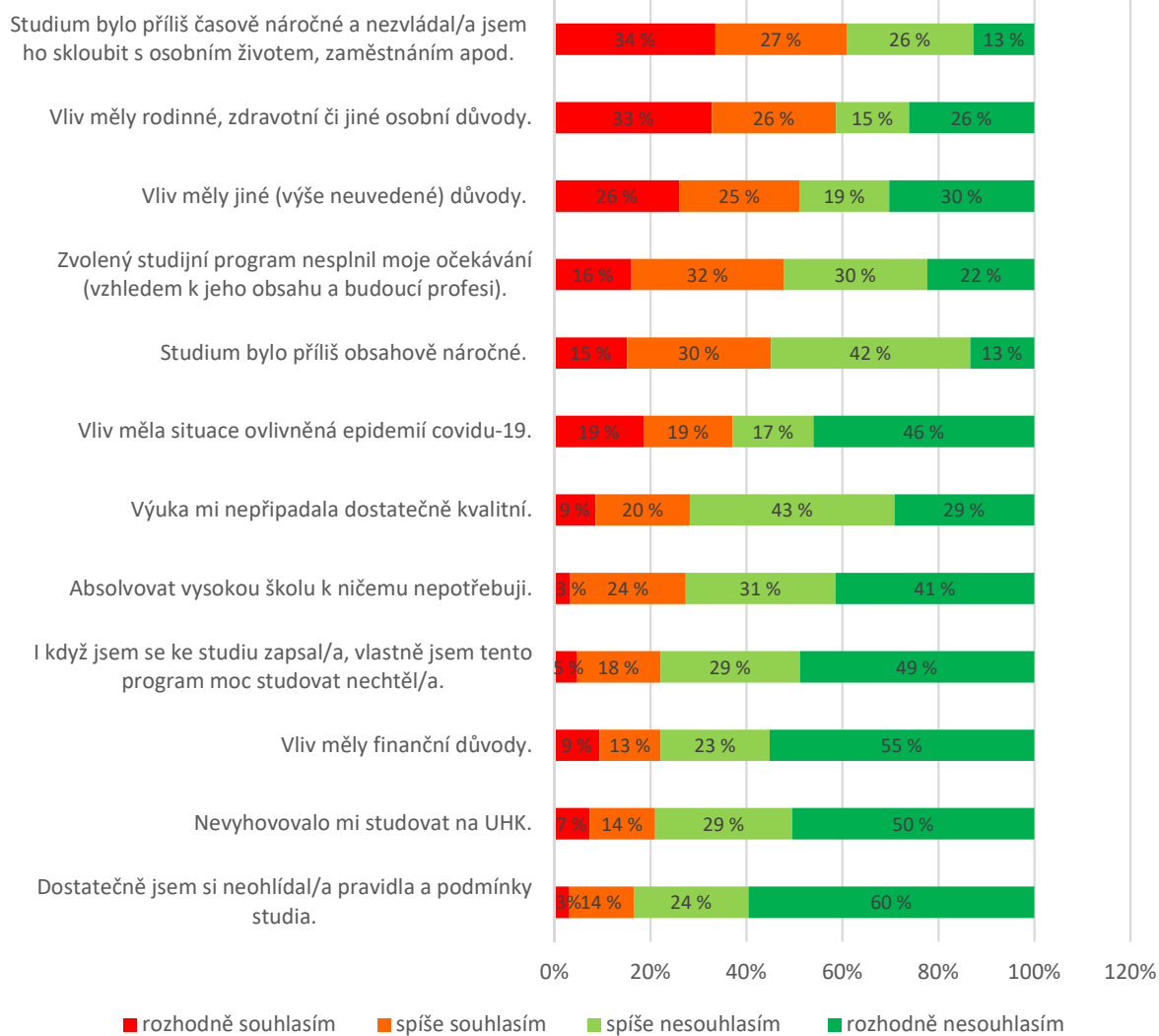
Respondenti dále mají možnost uvádět i jakékoli další slovní komentáře.

IV. Výsledky dotazníku

Největší procento souhlasných odpovědí (rozhodně souhlasím nebo spíše souhlasím), a tedy nejčastější mezi vlivy uváděnými k ukončení studia, mělo tvrzení, že studium bylo příliš časově náročné a respondenti a respondentky jej nezvládali skloubit s osobním životem, zaměstnáním apod. (61 % z těch, co na dané tvrzení odpovídali). Následovaly rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody, u nichž svůj souhlas uvedlo 59 % respondentů. 51 % dotazovaných rozhodně nebo spíše souhlasilo s tvrzením, že vliv měly jiné (ve výčtu tvrzení neuvedené) důvody. Při hodnocení vlivů na ukončení studia 48 % respondentů rozhodně nebo spíše souhlasilo s tvrzením, že zvolený studijní program nesplnil jejich očekávání (vzhledem k jeho obsahu a budoucí profesi) a 45 % s tím, že studium bylo příliš obsahově náročné. S vlivem situace ovlivněné epidemií covidu-19 na ukončení studia rozhodně nebo spíše souhlasilo 37 % respondentů. 28 % dotazovaných uvedlo souhlas s tím, že výuka jim nepřipadala dostatečně kvalitní. S tvrzením, že absolvovat vysokou školu k ničemu nepotřebují, rozhodně nebo spíše souhlasilo 27 % respondentů. 22 % dotazovaných uvedlo rozhodně / spíše souhlasím u tvrzení, že i když se ke studiu zapsali, tento program vlastně moc studovat nechtěli. Stejně procento respondentů uvedlo souhlas s tvrzením, že vliv měly finanční důvody. 21 % dotazovaných souhlasilo s tím, že jim nevyhovovalo studovat na UHK a 17 % vyjádřilo souhlasné stanovisko k výroku, že si dostatečně neohlídali pravidla a podmínky studia.

Zjištění do značné míry korespondují s výsledky dotazování z loňského roku, v němž nejčastějšími mezi vlivy uváděnými k ukončení studia byly rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody (56 %), druhým nejčastějším byla časová náročnost studia a skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. (52 %). V porovnání s loňským rokem však stoupl procento respondentů, kteří mezi vlivy na ukončení studia, uvedli jeho časovou náročnost a skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. o devět, procento dotazovaných uvádějící vliv rodinných, zdravotních či jiných osobních důvodů stoupl o tři. Třetím nejčastěji uváděným faktorem v loňském roce byla skutečnost, že zvolený studijní program nesplnil jejich očekávání (vzhledem k jeho obsahu a budoucí profesi) (45 %). Mezi první tři nejčastěji uváděné vlivy se v roce 2022 dostaly jiné důvody a nesplněná očekávání od studijního programu byly čtvrté nejčastěji uváděné, byly však čtenější než v předchozím roce (v roce 2022 souhlas uvedlo 48 %).

Vliv na ukončení studia – odpovědi respondentů

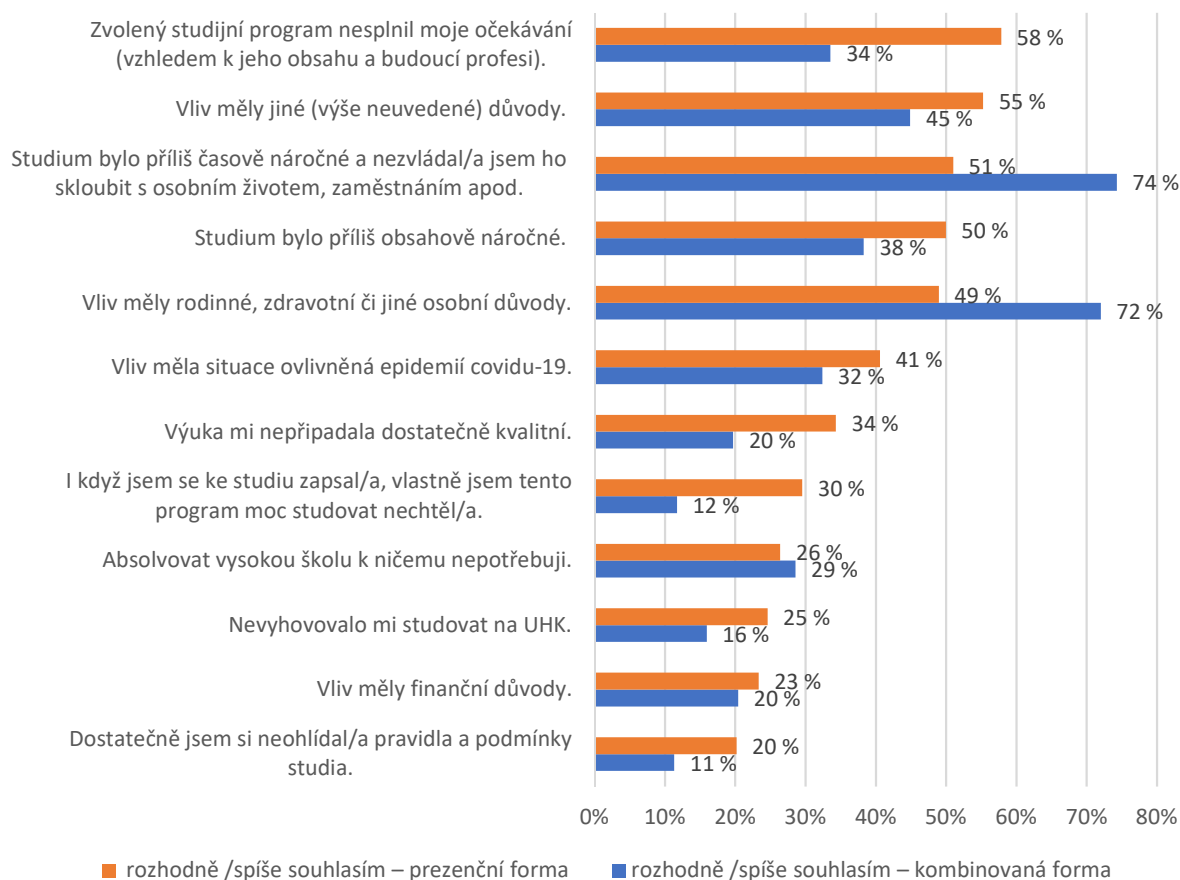
Rozdíly dle formy studia

Následující graf zobrazuje rozdíly v odpovědích respondentů a respondentek dle forem studia. Z nich vyplývá, že pro studující v prezenční formě studia jsou nejčastěji uváděnými vlivy na ukončení studia nesplněná očekávání od zvoleného studijního programu (58 % rozhodně nebo spíše souhlasím), jiné důvody (55 %) a časová náročnost studia a jeho skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. (51 %). V kombinované naopak převažuje časová náročnost studia a jeho skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. (74 %), druhé nejčastější jsou rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody (72 %), na třetím místě jiné důvody (45 %).

Viditelnější rozdíly jsou také v hodnocení některých vlivů na ukončení studia. Např. zatímco v prezenční formě nepřipadala výuka dostatečně kvalitní 34 % odpovídajících, v kombinované formě studia to bylo 20 %. Ještě větší je rozdíl u tvrzení „*I když jsem se ke studiu zapsal/a, vlastně jsem tento program moc studovat nechtěl/a.*“, s nímž rozhodně nebo spíše souhlasilo 30 % respondentů z prezenční formy studia a 12 % z kombinované. Respondenti a respondentky, kteří byli zapsáni v prezenční formě studia, také častěji mezi vlivy uvádějí obsahovou náročnost studia (50 %) (v kombinované formě 38 %).

Obdobné výsledky prokázala i data z loňského roku, kdy pro studující kombinované formy studia hrály častěji (pro bezmála 2/3 respondentů) při ukončování studia roli rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody a časová náročnost studia a jeho skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. U studujících prezenční formy studia tyto vlivy uvedlo 49 %, resp. 41 % respondentů. Naopak studující prezenční formy studia nejčastěji mezi faktory ovlivňující ukončení studia uváděli nesplněná očekávání od studijního programu (54 %), přičemž v kombinované formě studia to bylo 32 %. V porovnání s předchozím rokem se zvýšilo procento respondentů v kombinované formě studia, kteří mezi vlivy na ukončení studia uvedli jeho časovou náročnost a skloubení s osobním životem zaměstnáním apod. o devět. O čtyři se zvýšilo procento respondentů v prezenční formě studia, kteří uvedli souhlas s tvrzením, že zvolený studijní program nesplnil jejich očekávání.

Vliv na ukončení studia – odpovědi respondentů dle formy studia

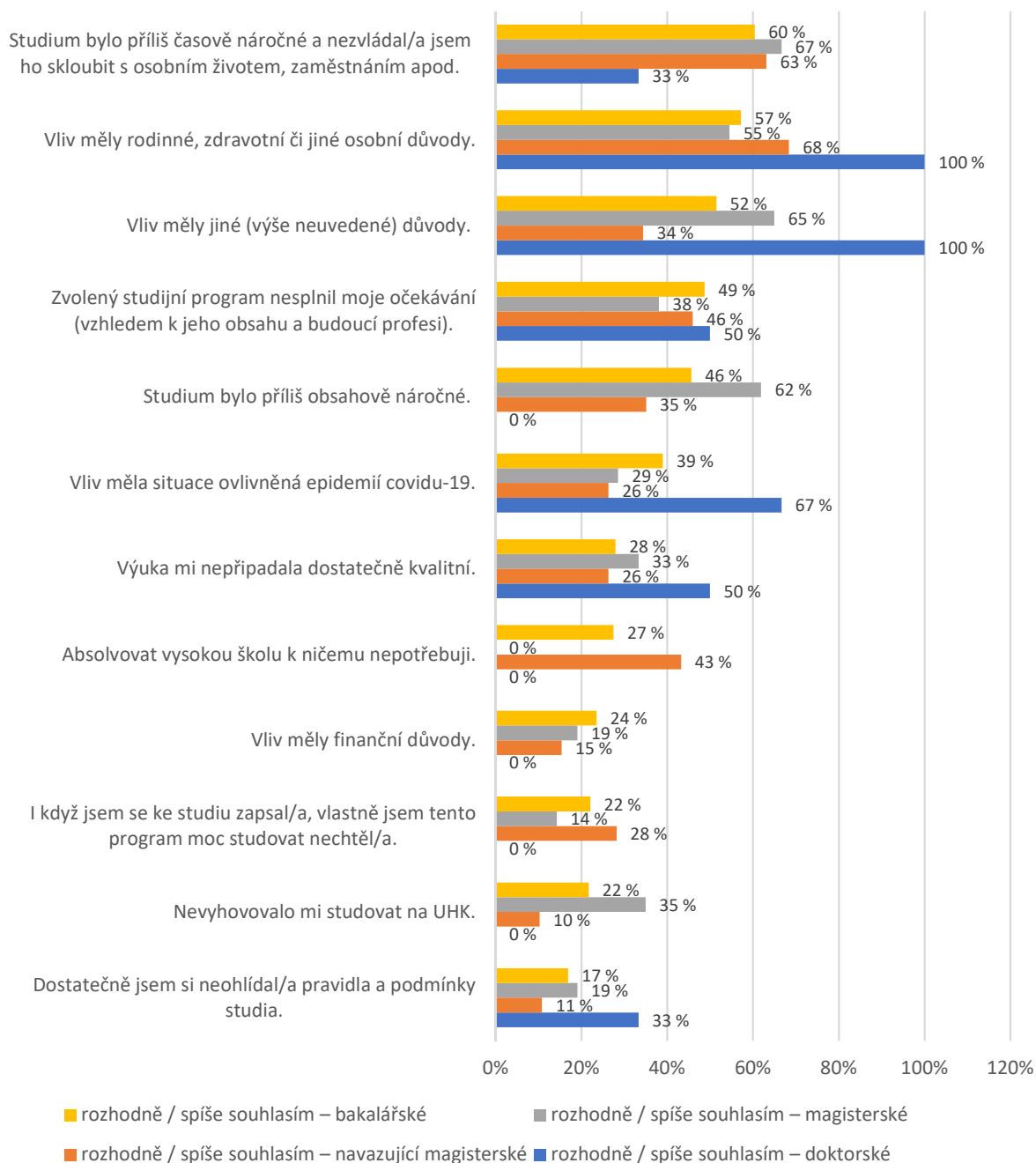
Rozdíly dle typu studia

Další graf ukazuje rozdíly v odpovědích respondentů a respondentek dle typu studia. Je však třeba vést v patrnosti, že s výjimkou bakalářského studia (287 odpovídajících) se jedná o relativně malé skupiny respondentů (39 navazující magisterské studium, 22 magisterské studium, 3 doktorské studium).

V bakalářském studiu byly třemi nejčastěji uváděnými vlivy časová náročnost studia a skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. (60 %), rodinné zdravotní či jiné osobní důvody (57 %) a jiné důvody (52 %). V magisterském se mezi prvními třemi nejčastěji uváděnými vlivy objevilo tvrzení, že studium bylo příliš obsahově náročné, a to na třetím místě (62 %), častěji byla uváděna časová náročnost studia a jeho skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. (67 %) a jiné důvody (65 %). V navazujícím magisterském studiu se na třetím místě objevila nesplnění očekávání od studijního programu (46 %), častěji byly uváděny rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody (68 %) a časová náročnost studia a jeho skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. (63 %). V případě doktorského studia byly nejčastějšími vlivy jiné důvody a rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody (100 %) a na třetím místě byl vliv epidemie covidu-19 (67 %).

Stejně jako v loňském roce se v případě magisterských studijních programů obsahová náročnost studia objevila mezi třemi nejčastěji uváděnými vlivy, a to na rozdíl od bakalářského, navazujícího magisterského či doktorského studia.

Vliv na ukončení studia – odpovědi respondentů dle typu studia

Rozdíly dle fakulty studia

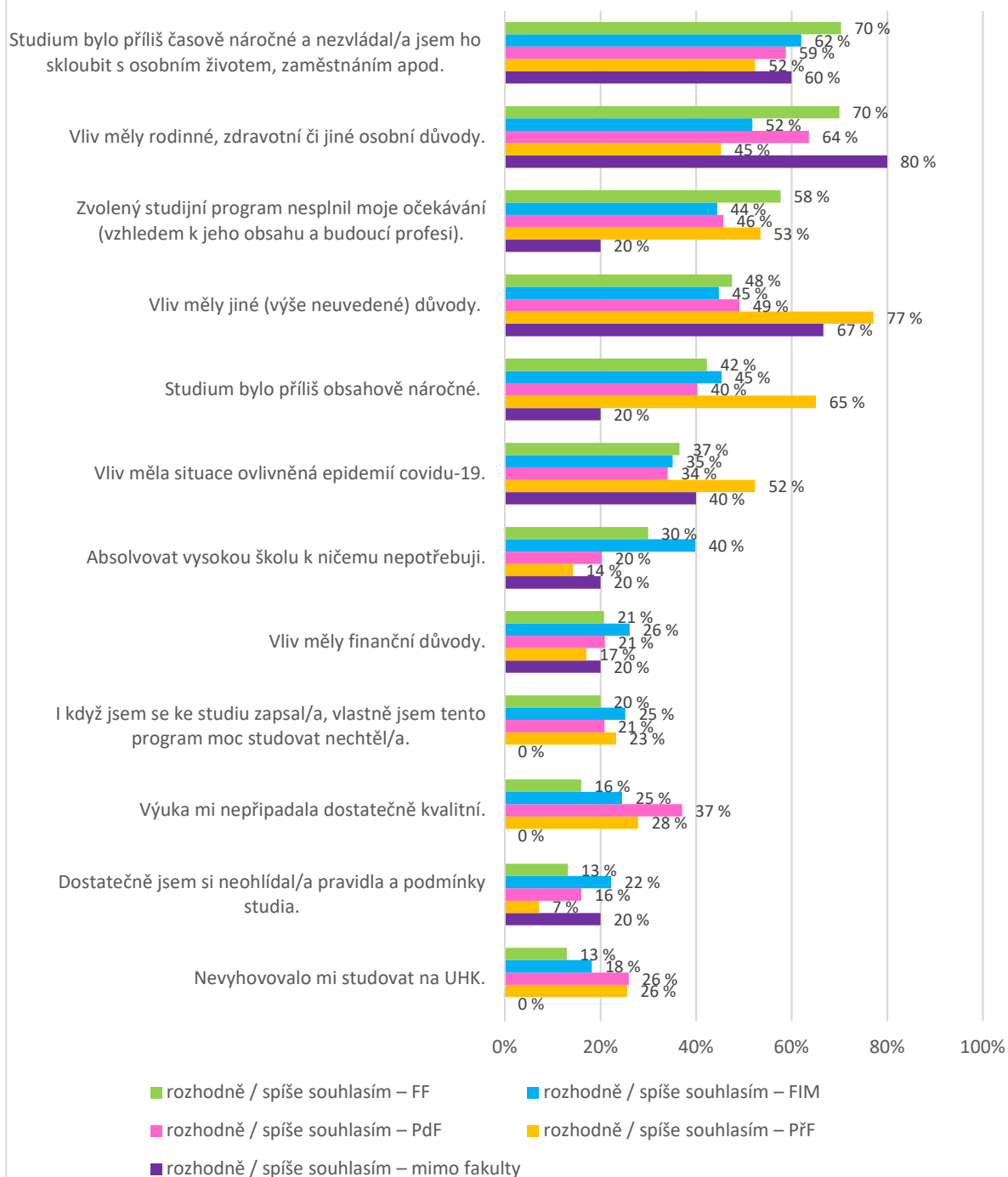
Mezifakultní rozdíly v odpovědích respondentů a respondentek shrnuje následující graf. Na FF byly třemi nejčastěji uváděnými vlivy (odpovědi rozhodně souhlasím nebo spíše souhlasím) časová náročnost studia a jeho skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. (70 %), rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody (70 %) a nesplněná očekávání od studijního programu (58 %). Na FIM bylo nejčastěji uváděna časová náročnost studia a jeho skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. (62 %), následovaly rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody (52 %) a třetím nejčastějším vlivem byla obsahová náročnost studia (45 %). Na PdF byly nejčastěji uváděné rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody (64 %), poté časová náročnost studia a jeho skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. (59 %) a jiné důvody (49 %). Respondenti PřF nejčastěji uváděli vliv jiných důvodů (77 %), následovala obsahová náročnost studia (65 %) a nesplněná očekávání od zvoleného studijního programu (53 %). Respondenti mimo fakulty nejčastěji vyjadřovali souhlas s vlivem rodinných, zdravotních či jiných osobních důvodů (80 %), následovaly jiné důvody (67 %) a časová náročnost studia a jeho skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. (60 %).

Ve čtyřech případech (FF, FIM, PdF, mimo fakulty) se tak mezi třemi nejčastěji uváděnými vlivy na ukončení studia objevila časová náročnost studia a jeho skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. Rovněž ve čtyřech případech (FF, FIM, PdF, mimo fakulty) se mezi třemi nejčastěji uváděnými vlivy objevily rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody. Nesplněná očekávání od zvoleného studijního programu se objevila mezi třemi nejčastěji uváděnými vlivy na FF a PřF, obsahová náročnost studia pak na FIM a PřF, jiné důvody na PdF, PřF a u studií zapsaných mimo fakulty.

Mezifakultní rozdíly v odpovědích respondentů jsou viditelné i v případě některých dalších tvrzení. Např. s vlivem situace ovlivněné epidemií covidu-19 rozhodně nebo spíše souhlasilo 52 % dotazovaných z PřF, zatímco na PdF to bylo 34 %. S tvrzením, že absolvovat vysokou školu k ničemu nepotřebují, souhlasilo 40 % respondentů FIM a 14 % PřF. Nedostatečnou kvalitu výuky hodnotilo mezi vlivy na ukončení studia 37 % respondentů PdF, zatímco z respondentů zapsaných mimo fakulty to nebyl nikdo. 26 % respondentů z PdF a PřF nevyhovovalo studovat na UHK, zatím na FF takových respondentů bylo 13 %.

Mezifakultní rozdíly v hodnocení vlivů na ukončení studia se v roce 2022 jeví jako o něco viditelnější, než tomu bylo v předchozím roce, kdy s výjimkou PřF platilo, že třemi nejčastěji uváděnými vlivy na ukončení studia byly: rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody, časová náročnost studia (nezvládání jeho skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod.), nesplněná očekávání od zvoleného studijního programu. Mezi součástmi lišilo pořadí a podíl souhlasu respondentů a respondentek u jednotlivých tvrzení. Většina odpovídajících z PřF mezi vlivy na ukončení studia uvedla obsahovou náročnost studia, naopak mezi třemi nejčastěji uváděnými faktory nebyla nesplněná očekávání do studijního programu.

Vliv na ukončení studia – odpovědi respondentů dle fakult

Slovní komentáře

Na otázky „Mohla Vám univerzita v něčem pomoci, abyste studium úspěšně dokončil/a? Pokud ano, jak?“ bylo zasláno celkem 107 komentářů. Respondenti mohli rovněž v anketě uvádět další textové připomínky, kterých bylo doručeno 79. Je to méně než v loňském roce, kdy bylo celkem uvedeno 237 slovních odpovědí.

Níže uvedené shrnutí zpracovává společně slovní komentáře, bez ohledu na to, v jaké části byly uváděny.

Řada dotazovaných využila prostor pro volné komentáře pro obecnější zhodnocení svých zkušeností se studiem (pozitivních i negativních) či podrobnější vysvětlení důvodů, které je vedly k ukončení studia (např. výběr nevhodného oboru, osobní a zdravotní důvody, volba studia na jiné univerzitě, obtížnost skloubit studium se zaměstnáním či péčí o děti, pokles motivace, stěhování aj.). Odpovědi byly velmi individuální a lišilo se jejich pojetí i rozsah.

Z hlediska vlivů, které v některých případech stály za ukončením studia, a podnětů, co by mohla UHK zlepšit, se objevovala např. následující témata:

- organizace výuky či termínů zkoušek, rozvrh,
- udělování výjimek (opětovné zapsání předmětu, opakování ročníku),
- uznávání předmětů z předchozího studia,
- možnost individuálního studia (rozvrhnout studium do více let),
- lidský faktor (více ohleduplnosti, ochoty, vstřícnosti, vlídnosti, pochopení),
- větší ohled na studující kombinované formy studia,
- rozšíření nabídky studijních programů v kombinované formě studia,
- zlepšení komunikace, včasné informování,
- více pomoci ze strany vedoucího závěrečné práce,
- posílení online výuky (za účelem lepšího skloubení s prací) či poskytování většího množství studijních materiálů, nahraných přednášek,
- nekorektní chování některých vyučujících ke studujícím,
- nepřiměřené nároky a požadavky,
- nedostatečná motivace, podpora,
- modernizace výuky,
- větší tolerance k absencím,
- dodržování pravidel ze strany vyučujících, zaměření se na dochvilnost a postupy zaměstnanců.

V. Závěry a doporučení

Z výsledků dotazníku pro studující, kteří ukončili studium bez absolvování, vyplývá, že pět faktorů, které respondenti nejčastěji uváděli v kontextu svého ukončení studia, byly: časová náročnost studia a jeho skloubení s osobním a pracovním životem, rodinné, zdravotní či jiné osobní důvody, jiné důvody, nesplněná očekávání od zvoleného studijního programu a přílišná obsahová náročnost studia. Pořadí a četnost uvádění jednotlivých vlivů se lišily dle typu forem studia, dle typu studia a na jednotlivých fakultách, jak ukazují předchozí grafy.

Zjištění navazují na výsledky dotazování v loňském roce. V porovnání s loňským rokem stoupl procento respondentů, kteří mezi vlivy na ukončení studia uvedli jeho časovou náročnost a skloubení s osobním životem, zaměstnáním apod. o devět. Procento dotazovaných uvádějící vliv rodinných, zdravotních či jiných osobních důvodů stoupl o tři. Procento respondentů uvádějící nesplněná očekávání od studijního programu stoupl o tři. Procento, které uvedlo obsahovou náročnost studia se zvýšilo o čtrnáct.

UHK by se tak ve své činnosti zaměřené na zvyšování úspěšnosti studia celouniverzitně měla zaměřit zejména na to, co již bylo uváděno v loňském roce:

- 1) Organizaci studia (zejména v kombinované formě), jeho flexibilitu a hledání dalších možností pro usnadnění skloubení studia s osobním a pracovním životem i dalšími aktivitami studujících.
- 2) Další rozvoj aktivit a služeb poradenského centra a zvyšování povědomí studujících o jeho nabídce, aby studující měli adekvátní podporu při odbourávání případných bariér pro dokončování studia, které vyplývají z jejich zdravotní, rodinné či osobní situace.
- 3) Hledání cest, jak lépe seznámit uchazeče s obsahem studijních programů a profesním uplatněním, stejně jako rozšiřovat nabídku poradenství pro výběr vhodného studijního programu.

UHK bude v dotazování studujících, kteří ukončili studium bez absolvování, pokračovat i v kalendářním roce 2023. Dotazník i možnost odpovědí zůstane zachována ve stejné podobě, jako tomu bylo v roce 2022.